

WŁADYSŁAW GRAF

OSTRZESZÓW

W POLSKICH SIŁACH
ZBROJNYCH
NA ZACHODZIE

CZĘŚĆ 3

WŁADYSŁAW GRAF

OSTRZESZÓW

W POLSKICH SIŁACH
ZBROJNYCH
NA ZACHODZIE

CZĘŚĆ 3

Projekt okładki
i strony tytułowej :
Władysław GraŹ

z wykorzystaniem
orła metalowego tłoczonego
w Wielkiej Brytanii
dla Polskich Sił Zbrojnych
na Zachodzie.

Wydawca :
Muzeum Regionalne im. Władysława Goluśa
w Ostrzeszowie

SPIS TREŚCI

DO CZĘŚCI ,

	str.
Wstęp	5
I. Wyprowadzeni z ZSRR przez gen. Władysława Anderse ciąg dalszy	6
II. Ochotnicy z przymusowych robót w III Rzeszy	32
Zakończenie	59

WSTĘP

Zebranie wiarygodnych źródeł i materiałów, choć już znacznie ograniczonych poprzez upływ czasu - powoduje zakończyć temat dotyczący udziału ostrzeszowiaków w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie, walczących z agresorem niemieckim i koalicjentami Osi Włochami oraz Japonią. Z trudem uzyskane materiały nie można nie opublikować ze względu na ich wartość historyczną, dla obecnych starszych czytelników, młodzieży oraz przyszłych pokoleń. Nie można zapomnieć o bohaterach, którzy na obcej ziemi walczyli o powrót do Polski.

Taką historyczną lukę walki o niepodległość Polski ostrzeszowiaków zmuszonych do opuszczenia Ojczyzny w czasie hitlerowskiej okupacji, należy dokończyć jeszcze w części trzeciej tego zeszytu, dając świadectwo miłości do Ojczystej Ziemi, w tym naszej Małej Ojczyzny - Ziemi Ostrzeszowskiej.

Władysław Graf

WYPROWADZENI Z ZSRR PRZEZ GEN. WŁADYSŁAWA ANDERSA

CIĄG DALSZY

MARIAN PERSKI

MAKIAN PERSKI

Urodzony dnia 21 lutego 1917 roku w Ostrzeszowie.

Ojciec Feliks, matka Bronisława z d. Falkiewicz.

Absolwent gimnazjum Towarzystwa Salezjańskiego w Ostrzeszowie
w 1935 roku /razem z Józefem Czwordonem/.

Absolwent Akademii Handlowej w Poznaniu w 1939 roku.

Żołnierską biografię napisał osobiście na moją prośbę i
przesłał do Ostrzeszowa w 2001 roku, którą poniżej w pełnej treści
podaję :

"MARIAN PERSKI

kapitan rez. broni pancernej,
b. żołnierz 2 Korpusu Polskiego.

Przed 1939 r. w wojsku nie służyłem. W czasie działań wojen-
nych we wrześniu 1939 r. po różnych tragicznych zdarzeniach zne-
lazłem się na pł - wsch od Lwowa.

Byłem świadkiem i przeżywałem głęboko, najazd wojsk sowieckich na
Polskę. W zaistniałej katastrofalnej sytuacji politycznej i sto-
sunku okupantów do nas - podjąłem decyzję przedostania się do
wojska polskiego za granicą. Niestety, zostałem aresztowany przez
NKWD i przewieziony na początku grudnia 1939 r. do więzienia w
Przemysłu, a następnie transportem kolejowym w wagonach bydłych
w pierwszych dniach stycznia 1940 r. - do więzienia centralnego
NKWD w Kijowie.

Byłem wielokrotnie przesłuchiwany i maltretowany przez ofice-
rów śledczych NKWD pod zarzutem szpiegostwa, wrogości ludu, nielegal-
nego przekroczenia granicy i wielu innych bzdurnych oskarżeń.

W końcu czerwca 1940 r. - bez aktu oskarżenia, bez rozprawy
sądowej - zostałem skazany na 5 lat z klauzulą możliwości prze-

dłużenia - pracy w łagrach roboczo wychowawczych w Republice KOMISSR - pod Workutą, za kołem polarnym. W lipcu 1940 r. transportem kolejowym etapami przez więzienia w Leningradzie, Wołogdzie, Archangielsku - następnie statkiem towarowym w lukach którego, na piętrowych pryczach mieściło się kilka tysięcy więźniów - dopłynęliśmy przez morza Białe, Barentsa do Narian-Mar, prowizorycznego portu u ujęcia rzeki Ieczory. Po przeładowaniu nas na barki rzeczne - płynęliśmy rzekami Ieczorą i Usą - aby w końcu września 1940 r. wylądować w tundrze pod Workutą i tam rozpoczęliśmy budowę linii kolejowej. Panujący w łagrach terror strażników NKWD, jak i niektórych współwięźniów sowieckich, mordercza praca w ciągu dnia i białych nocy, straszny głód, koszmarne i trudne do wytrzymania zimno przy temperaturach minus 30 do 40°C, burze śnieżne - dziesiątkowały nas więźniów nieubłagannie.

W 1941 roku - 1 września sytuacja moja zmieniła się radykalnie. Zwolniono mnie z łagru jako obywatela polskiego - na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gen. Sikorskim a Majskim. Przyjąłem to jako znak cudowny Opatrzności Boskiej, bo następnej zimy w łagrze już bym fizycznie nie wytrzymał. Dostałem dokument zwolnienia z obozu i zezwolenia na podróż kilka tysięcy kilometrów do Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR, które organizował Gen. Anders w rejonie Kujbyszewa nad Wołgą. Po różnych przygodach w podróży będących na krawędzi ponownego aresztowania przez NKWD /stan wojny/ znalazłem się w obozie wojsk polskich w Tockoje.

Komisja Wojskowa - pomimo mojej słabej kondycji fizycznej, ogólnego wychudzenia, śladów odmrożenia części twarzy i kończyn, szkr^obutu i innych dolegliwości - przyjęła mnie do wojska i jako ochotnika wcieliła do 17 bat. piechoty pluton ppenc.

Od 22 września 1941 r. - dalsze moje losy były już związane z Wojskiem Polskim w ZSRR.

W lutym 1942 r. wszystkie nasze oddziały zostały przesunięte do Uzbekistanu. Zostałem przeniesiony do Szkoły Podchorążych Rezerwy Broni Panc. Warunki bytowe mieliśmy bardzo mizerne, z własnej woli dzieliliśmy się jeszcze z Polakami, osobami cywilnymi - którzy z różnych stron ZSRR ciągnęli do wojska. Niekorzystny klimat, upały, malaria, dezynteria itp. - zbierały obfite żniwo wśród wojska jak i osób cywilnych.

W lipcu 1942 r. - nastąpiła ewakuacja wojska polskiego z terenu ZSRR - pociągami towarowymi do portu w Krasnowodzku, następnie sowieckimi statkami towarowymi przez morze Kaspijskie - na plażę w Pahlawi w Iranie, gdzie nami zaopiekowało się już wojsko brytyjskie.

Z Iranu - samochodami przetransportowano nas do Iraku - na pustynie w okolicach Khanaqin - na północ od Bagdadu. Otrzymaliśmy sprzęt - czołgi angielskie, samochody i motocykle - rozpoczęło się intensywne szkolenie, w warunkach pustynnych /upały, burze piaskowe itp./.

W czerwcu 1943 r. - ukończyłem Szkołę Podchorążych w stopniu plutonowego - podch. z wyróżnieniem przez Naczelnego Wodza Gen. W. Sikorskiego, który wizytował nas w tym czasie w Iraku - Armię Polską na Środkowym Wschodzie. Nigdy nie zapomnę uścisku dłoni Naczelnego Wodza i słów - "Życzę Panu dużo szczęścia żołnierskiego i osobistego". Było to dla mnie duże przeżycie - bowiem dużym szacunkiem obdarowaliśmy osoby Gen. Sikorskiego i Gen. Anderse - jako tych, którzy uratowali nam życie i wyprowadzili z "raju" sowieckiego. Otrzymałem przydział do Pułku 6 Pancernego w 2 Brygadzie Czołgów, w którym jako dowódca czołgu, dowódca

plutonu czołgów a następnie Adiutant Pułku - odbyłem całą Kampanię Wojenną.

W roku 1943 - Pułk przenosi się z Iraku do Palestyny w okolice miasta Gaza, następnie do Egiptu nad kanał Sueski - 40 km napłd. od miasta Ismaile.

w lutym 1944 r. - via Kair, przyjechaliśmy pod Aleksandrię, stąd po zaokrętowaniu w porcie czołgów i sprzętu w konwoju morskim popłynęliśmy do Włoch, wzdłuż wybrzeży północnej Afryki, na Maltę, stąd na Sycylię, aby wylądować w porcie włoskim TARANTO. Akcję bojową w ramach słynnej 8 Armii Brytyjskiej - 2 Korpus Półski rozpoczął już w lutym 1944 r., nasz pułk natomiast w maju 1944 r. pod Monte Cassino - zdobywając miast Piedimonte, które było ryglem umocnień niemickich Gustawa, Hitlera.

Po bardzo ciężkich walkach, ze zmiennym szczęściem, choć ostatecznie dla nas zwycięskich - od czerwca 1944 r. przeszliśmy do działań bojowych na Wybrzeże Adriatyku.

Za czyny bojowe pod Monte Cassino - Piedimonte odznaczono mnie Krzyżem Walecznych i Krzyżem Monte Cassino. Brałem czynny udział we wszystkich bitwach stoczonych przez nasz pułk pancerny.

W bitwie pod Loreto zostałem ranny /rana postrzałowa barku lewego/, kilkakrotnie byłem kontuzjowany - lecz nie opuściłem plutonu i kontynuowałem w czołgu dalej natarcie bojowe, które w efekcie zdecydowało po kilkunastodniowych ciężkich bojach Korpusu - o odcięciu i zdobyciu portu i miasta Ancona.

Rozkazem Naczelnego Wodza - od 1.08.1944 r. - za wybitne czyny bojowe mianowano mnie porucznikiem broni pancernej. W sierpniu 1944 r. - w czasie uroczystości 2 Korpusu na staniu w Ancone - zostałem udekorowany osobiście przez gen. Andersa Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

W drugiej połowie roku 1944 oraz w pierwszych miesiącach 1945 r. walczyłem jako d-ca plutonu czołgów w licznych ciężkich bitwach, które pułk stoczył w Apeninach. Forsowaliśmy wiele umocnień i zaminowanych rzek, wzgórz, przełamaliśmy linię Gotów, aby wreszcie w północnych rejonach prowincji Emilia, po krwawych walkach nad Senio i Gajana - zdobyć w końcu kwietnia 1945 r. BOKONIE. Po ostatecznym rozbiciu wojsk hitlerowskich 2 maja 1945 r. zakończyliśmy działania bojowe we Włoszech.

Rozpoczął się okres reorganizacji Korpusu, uzupełnienia strat, powstawanie nowych jednostek wojskowych, szkoleń itp. Pełniliśmy służbę kontroli alianckiej we Włoszech.

Od 1945 r. - zostałem Adiutantem Pułku i odznaczony Medalem Wojska, Odznaką za Rany oraz 4 odznaczeniami wojskowymi brytyjskimi.

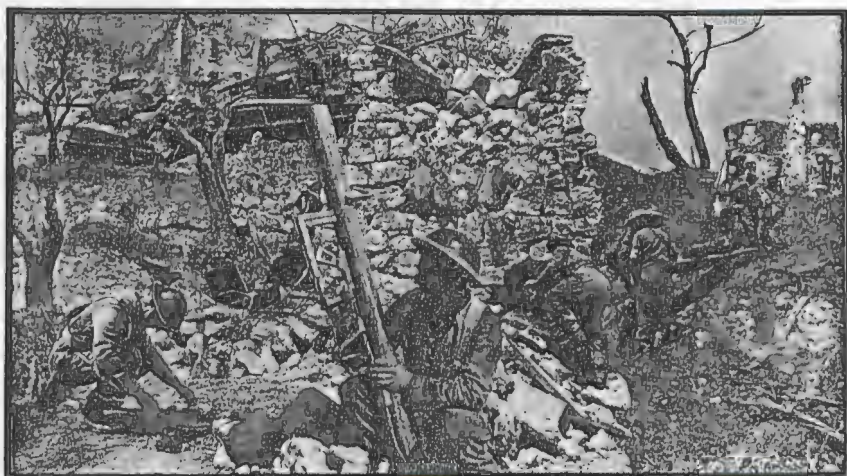
W lipcu 1946 r. transportem kolejowym i morskim 2 Korpus, w tym i nasz Pułk został przewieziony do Wielkiej Brytanii w YORKSHIRE. Zmienialiśmy miejsca postoju w zależności od wykonywanych prac, byliśmy również dłuższy czas w Szkocji.

W końcu 1947 r. - repatriowałem z GLASGOW do kraju, gdzie podjąłem pracę w swoim zawodzie w przemyśle mięsnym.

Uważam za zaszczyt, że byłem żołnierzem 2 Korpusu Polskiego, a szczególnie członkiem załóg bojowych Pułku 6 Pancernego "Dzieci Lwowskich". Pułku Pancernego - który miał opinię najwaleczniejszego z walecznych, a sztandar pułkowy został udekorowany Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Najważniejszy czynnik, który tkwił i łączył nas pancerniaków

- to była MIŁOŚĆ OJCZYZNY.

Ze zbiorów Mariana Perskiego.

Dnia 25 maja 1944 r. na południe od Rzymu powyżej Neapolu wylądowali z morza. Po krwawej walce i zdobyciu Piedimonte, żołnierze 2 Korpusu Polskiego naprawiali i uzupełniali sprzęt bojowy.

2 BRYGADA PANCERNA

M.p.onia 26 maja 1944

ROZKAZ SPECJALNY Nr.2

za okres walk w PIEDIMONTE

Pułk 6 Pancerny Dzieci Lwowskich, trzon Grupy ppłk. Bobińskiego w zaciętych walkach od dnia 20 do 26 maja 1944 chlubnie spełnił swoje zadanie, zdobywając potężny ośrodek fortyfikacyjny na Linii Hitlera, PIEDIMONTE.

Ten uporczywy i zwycięski bój o Piedimonte, nie tylko w znacznej mierze wpłynął na przebieg operacji na linii HITLERA, lecz również jest olbrzymim wkładem do tradycji polskiej obrony pancerniej. Wszystkim żołnierzom, którzy wypełniając swą żołnierską powinność w tej walce, złożyli swę życie dla Ojczyzny lub ofiarę z krwi - oddają hołd. Specjalnie podkreślam wybitne walory żołnierskie ppłk Świetlickiego, organizatora, wychowawcy, instruktora i Dowódcy Pułku 6 Pancernego, który świecąc przykładem na polu walki, przyczynił się do zwycięstwa, odnosząc ciężkie rany.

Oddaje hołd ś.p. kpt. Ezmanowi, Dowódcy 2 Szwadronu i ś.p. kpt. Kuczuk-Pileckiemu, Dowódcy 3 Szwadronu, którzy uporczywie dążąc do zupełnego wykonania zadania, ponieśli śmierć na polu bitwy.

Wysoko cenię ofiarną pracę wszystkich załóg czołgowych walczących z dobrze bronionym się wrogiem w trudnym terenie, oraz z uznaniem podkreślam ofiarną pracę brygadowych organów zaopatrzenia, ewakuacji rannych i sprzętu, duży wysiłek kompanii łączności i pomoc Sztabu 2 Bryg. Panc. w rozgrywanej się walce.

ŻOŁNIERZE ! Podobnie jak uprzedni udział Pułku 4 Panc. tak i wasz w ciężkiej lecz zwycięskiej walce, stworzył podwaliny dla pięknej rycerskiej tradycji 2 Bryg. Panc. Wierzę, że te walory, które wykazaliście w szturmach na fortyfikacje naszego ostatecznego wroga, będą nadal rozwijane w następnych czekających nas walkach.

Te chlubne ani, które przeżyliście, winny każdemu uświadomić, że najpotężniejsze umocnienia muszą ustąpić walorom męstwa, umiejętności walki, a przede wszystkim najważniejszemu czynnikowi, który w Was tkwi -

MIŁOŚCI OJCZYZNY.

D-ca Korpusu złożył na moje ręce wyrazy najwyższego uznania dla pracy bojowej 2 Brygady Pancernej.

Rozkaz powyższy odczytać przed frontem wszystkich Oddziałów 2 Bryg. Panc.

Dowódca Brygady

RAKOWSKI

Generał Brygady

Ze zbiorów Mariena Ferskiego.

Po zdobyciu Piedemonte - Dowódca 2 Brygady Pancernej gen. bryg. Rakowski, wydał Rozkaz Specjalny kierowany szczególnie do Pułku 6 Pancernego "Dzieci Lwowskie", w którym walczył Marien Ferski.

ZNAK ROZPOZNAWCZY,
a także odznaka pamiątkowa
2 Polskiego Korpusu
2 Brygady Czołgów oraz
6 Pułku Pancernego "Dzieci Lwowa".

Wręczenie dowódcy 2 Korpusu Polskiego
gen. Rakowskiemu, zdobytego przez
6 Pułk Pancerny "Dzieci Lwowskich"
proporca 1 Niemieckiej Dywizji
Spadochronowej zdobytej w akcji
o Bolonię
Pierwszy z prawej - ppor. Marian Perski.

Ze zbiorów Mariana Perskiego

Ze zbiorów Mariana Perskiego.

Legitymacja Pamiątkowej Odznaki 2 Polskiego Korpusu
ustanowiona rozkazem gen. W. Andersa dnia 24.09.1946 r.

LEGITYMACJA

Nr. 30364

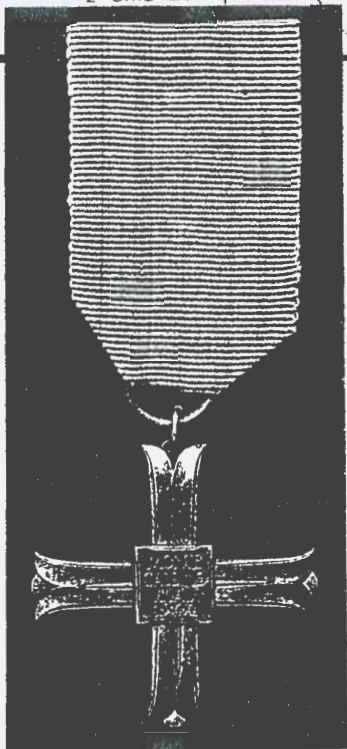
upoważniająca do noszenia
KRZYŻA PAMIĄTKOWEGO
MONTE CASSINO

wydana na podstawie
Dekretu Naczelnego Wodza
L. dz. 3504/Pers. 44
z dnia 26 Lipca 1944

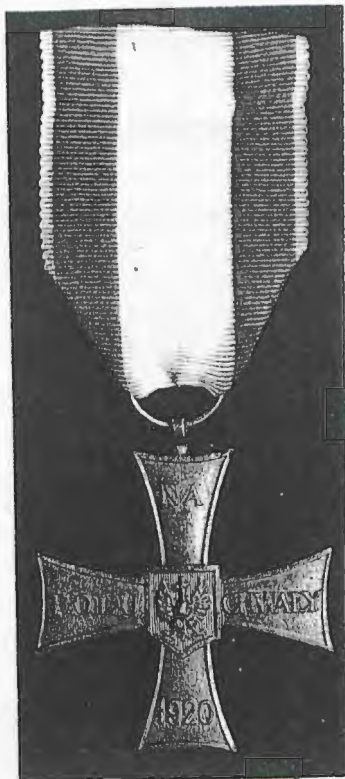
Rozkazem Dtwo 2 Bryg. Panc.
Nr. 18 z dnia 20 Lutego 1945
został nadany plut. pchor.
(stopień)
Perski Marian
(nazwisko i imię)
Pułk 6 Panc. Dz. Lw.
(oddział)

KRZYŻ PAMIĄTKOWY
MONTE CASSINO

Nr. 30364
W dniu 5 marca 1945
Dowódca Pułku
Pułk 6 Panc. Dz. Lw.
(stopień)
MOTYKA Falka
ppłk. Wojskowy

Krzyż Pamiątkowy Monte Cassino
nadany plut. pchor. Marianowi
Perskiemu przez Dowództwo
2 Brygady Jancernej - za czyny
bojowe pod Monte Cassino
w maju 1944 roku.
Na rewersie Krzyża - na tabliczce
jest wybity numer Krzyża 30364.

Ze zbiorów
Meriana Perskiego

Krzyż Walecznych nadany
plut.pchor.Merianowi Perskiemu
przez Gabinet Naczelnego Wodza
W.Andersa - za czyny bojowe pod
Piedimonte w czasie od 20
do 25 maja 1944 roku.

Odpis

GABINET NACZELNEGO WODZA
No. 123. 13050

Godło Państwowe

Legitymacja
upoważniająca do noszenia
KRZYŻA WALECZNYCH

PL.KM. LHM.F.B.B.

DOWÓDZTWO WYDZIAŁ ODZNACZEŃ

Legitymacja

plut. pchor.
PERSKI MARIAN

/Odczyt 2. Korp. / uprawnionym
jest do noszenia "KRZYŻA WALECZNYCH"

Londyn, dnia 1. 7. 1947 r.

Podpis Dowódcy

Nadany w Pełnomocnictwie
NACZELNEGO WODZA

MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
No. 4 z dnia 29. 9. 1944 r.

SZEF WYDZIAŁU ODZNACZEŃ

/-/ KŁONKOWSKI
KŁONKOWSKI major

Piszęć okrągła
Godło Państwowe
GŁÓWNY
LISH GENERAL STAFF

PUŁK 6. PANCERNY "DZ. LW."

Lp. dn. 6. VIII. 1944 r. -

ROZKAZ DZIENNY Nr. 125.

/Wyciąg/

2. MIANOWANIA OFIC.

Naczelnny Wódz zarządzeniem L.dz. 1607/tjn./Pers./44, z dnia 2. VIII. 44 - mianował za czyny bojowe - podporucznikami rezerwy w Korpusie Ofic. Broni Panc. - z dniem 1. sierpnia 1944 r. niżej wym. podchorążych :

plut. podchor. PERSKI Marian Józef

Dowódca Pułku
/-/MOTYKA major

Za zgodność wyciągu
Gatherley Castle 1.4.1947.

ADJUTANT PUŁKU

Ze zbiorów Mariana Ierskiego.

Naczelnny Wódz Gen. Władysław Anders - Rozkazem Dziennym Nr 125 z dnia 6 sierpnia 1944 roku, mianował plutonowego podchorążego Mariana Ierskiego na stopień :
Podporucznika Rezerwy w Korpusie Oficerskim Broni Pancernej
- z dniem 1 sierpnia 1944 roku,

PUŁK 6.PANCERNY "DZ.LW"

Mp.dnia 7.VIII.1944 r.-

ROZKAZ DZIENNY Nr.126

/Wyciąg/

ORDER VIRTUTI MILITARI NADANIE

Naczelny Wódz dekretem L.dz.3508/Pers./44 z dnia 30.VII.44,
- za wybitne czyny męstwa wykazane na polu chwały nadał Srebrny
Krzyż orderu woj.VIRTUTI MILITARI Kl.V. -
ppor. PERSKI Marian, Józef

Dowódca Pułku
/-/ MOTYKA ppłk

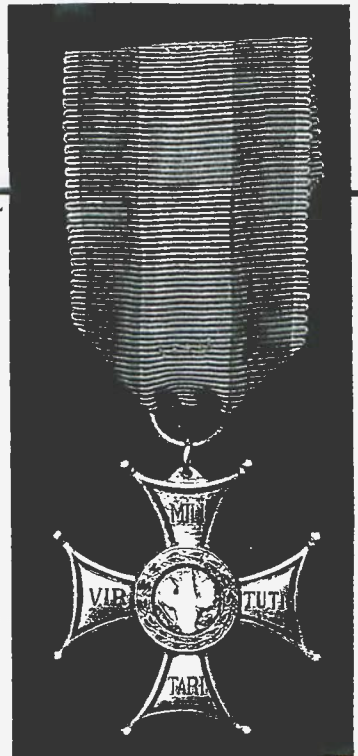
Za zgodność wyciągu
Gatherley dnia 11.4.1947

ADJUTANT PUŁKU

Ze zbiorów Mariana Perskiego.

W sierpniu 1944 roku w czasie uroczystości 2 Polskiego Korpusu na stadionie w Ancone - podporucznik Marian Perski - osobiście przez Gen. Władysława Andersa został udekorowany Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari - za wybitne czyny bojowe podczas zdobycia włoskiego portu Ancone oraz zasługi w bitwach o Monte Cassino i Fiedimonte.

No 17497	ARMIA POLSKA NA Wschodzie
THE BEARER OF THE PRESENT LICENCE.	POLISH ARMY IN THE EAST
No 24/11	
Rank <i>S/Lieut</i>	POZWOLENIE
Name <i>PERSKI</i>	NA PROWADZENIE WOJSKOWYCH
Christian Name <i>MARIAN</i>	POJAZDOW MECHANICZNYCH
Birthdate <i>21-11-1917</i>	No <i>17497</i>
Birthplace <i>POLESK</i>	
District	DRIVING LICENCE
ACQUIRED THE PERMISSION TO DRIVE MILITARY MOTORCARS, LORRIES, TRACTORS, TRACKED VEHICLES, MOTOR-CYCLES.	FOR MILITARY VEHICLES
Date <i>2-11-1943</i>	
Stamp <i>[Signature]</i>	
Authority's Signature	(284/PERSKI) 6 25.000 3/43

	Is 17497
	OKAZIENIE NINIEJSZEGO POZWOLENIA
	Nr. ewid. <i>24/11</i>
	Stopień <i>[Signature]</i>
	Nazwisko <i>PERSKI</i>
	Imię <i>MARIAN</i>
	Data urodzenia <i>21-11-1917</i>
	Miejsce urodzenia
	Województwo
	Uzyskał pozwolenie na pro- wadzenie wojskowych sa- mochodów, osobowych, cięż- zarowych, samochodów poja- zdów mechanicznych, MOTOCYKLI, SAMOCYKLI.
Podstawa <i>[Signature]</i>	
M. p. z dnia <i>3-11-1943</i>	
Podpis wystawiającego	

Legitymacja pozwalająca na prowadzenie wszystkich wojskowych pojazdów mechanicznych, w tym czołgów - wydana 3 lutego 1943 roku kapralowi, później podporucznikowi Marianowi Perskiemu.

PULK 6. PANCERNY "DZ. LW..
~~6-TH LWOVSKY ARMO REGT~~

Stopień: podporucznik Uprawniony jest do noszenia

Nazwisko: P E R S K I M E D A L U W O J N Y
 1939-1945.

Imię: Marian "The WAR MEDAL 1939-1945".

Rocznik: 1917

Nr.ew. 5504

Podstawa:
 WAR OFFICE 68/General/8070
 A.G.A.D.
 Dowódca pułku
 MOTYK p.płk.
 ppłk. br. pułk.

Legitymacja do noszenia angielskiego medalu wojny
 "The WAR MEDAL 1939-1945" wydana Marianowi Perskiemu,

Nr legiti. 296

LEGITYMACJA

UPOWAZNIENIE DO NOSZENIA

ODZNAKI ZA RANY

Dowództwo 2 Warsz. Dyw. Panc.

Data 28 Sierpnia 1946r.

Legitymacja

plud. pchr. Perski

Marian

Oddział Pulk 6 Panc. 'Dz. LW.'

jest uprawniony do noszenia

ODZNAKI ZA RANY

nadanej mu rozkazem

Dowództwa 2 Bryg. Pancerny

NO 74 23 VII 1944

Komandor dywizji

L. Chabowski

(pieczęć) Chabowski ppłk.

Legitymacja do noszenia "ODZNAKI ZA RANY" wyd. Marianowi Perskiemu.

Wykonanie i druk w Kampanii Geograficznej

ZAŚWIADCZENIE
na prawo noszenia
ODZNACZEŃ BRITYJSKICH

Nr. 660

PULK 6. PANCERNY "DZ. LW."
6-TH LWOWSKI AKMD. >.

UPRAWNIONY JEST DO NOSZENIA:
GWIAZDY ZA WOJNĘ 1939-45
(THE 1939-45 STAR)

~~GWIAZDY AFRYKI~~
(AFRICA STAR)

GWIAZDY ITALII
(ITALY STAR)

~~GWIAZDY NIEMIEC I FRANCJI~~
(THE FRANCE AND GERMANY STAR)

(Niepotrzebne skreślić)

Stopień Podporucznik

Nazwisko Perski

Imię Marien

Rocznik 1917

Nr. ewid. 94/III

Rodzajowa Pułk 6. Panc. "Dz. Lw."
Rdz. 151/45

M.p. dn. 30 marca 1946r.

Dowódca pułku

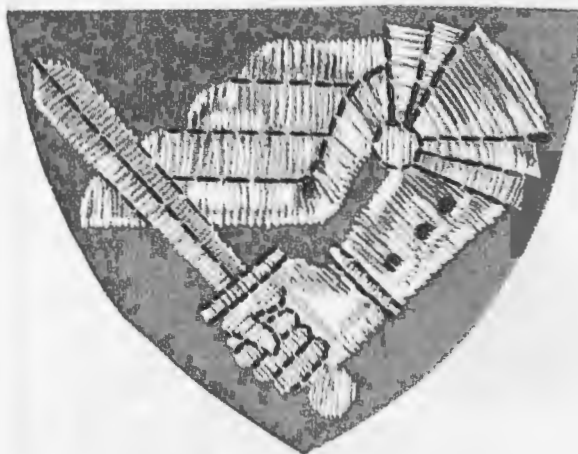
MOTYKA Feliks

ppłk. br. anc.

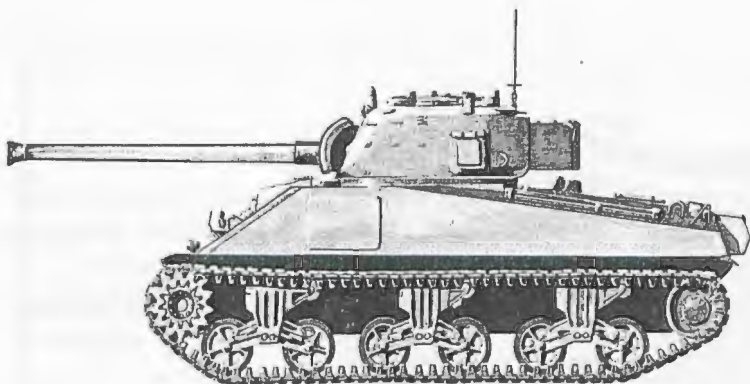
Legitymacja uprawniająca ppor. Mariena Perskiego
do noszenia odznaczeń brytyjskich.

Znak rozpoznawczy
2 Korpusu Polskiego
noszony przez
Mariana Perckiego
na lewym rękawie
munduru.

Znak rozpoznawczy
2 Brygady Pancernej
ustanowiony od stycznia
1944 r., noszony przez
Mariana Perckiego na
lewym rękawie munduru.

Czołg brytyjski Typ "Sherman VC", w którym walczył oraz dowodził plutonem czołgów Marian Perski - przekazany do akcji bojowych 6 Batalionu Czołgów "Dzieci Lwowskich" od kwietnia 1944 roku.

Monorowa Odznaka
2 Polskiego Korpusu
nadana przez 8 Armię
Brytyjską -
tzw. "Krzyż Św. Jerzego"
noszona na prawym rękawie
munduru Mariana Perskiego.

WYCiąG BILdowcyJny

dla ppor. PERSKI Mariana

Stopień i stos.do służby wojsk.	- podporucznik rez.
Nazwisko i imiona	- P E R S K I Marian, Józef
Data urodzenia	- 21 luty 1917 r.
Miejsce urodzenia	- Ostrzeszów, wojew.Poznań
Imiona rodziców	- Feliks, Bronisława z d.Falkiewicz
Narodowość	- polska
Wyznanie	- rzym.kat.
Wykształcenie cywilne	- Dyplom Akademii Handlowej Poznań
Zawód	- handlowiec
Kategoria zdrowia	- "A"
Kodzaj broni	- broń pancerna
Szkoly i kursy wojskowe	- Szkoła Podchor.Rez.Br.Panc.1943
	- Kurs Dców Poddziałów Br.Panc.1945
	- Dca plutonu Czołgów 1944/45.
	- Adiutant Pułku 1946/1947.
Funkcje	- Krzyż Walcznych - 1944
	- Srebrny Krzyż ord.woj.Virtuti Militari Kl.V.- 1944.
Odznaczenia	- Pam.Krzyż Monte Cassino - 1945
	- Bryt.odzn.Gwiazdy za Wojnę i Italii 1945.
	- Medal Wojny - "The War Medal"-1946
	- Medal Wojska - 1946
Rany	- Rana postrzałowa szyji - Loreto 1944.
Przebieg służby wojskowej	- 22.IX.1941-wcielony do 17.pp.
	- 6.III.1942-przenies.do Centr.Wyszk. Br.Panc.
	- 1.VII.42dól.VI.43.Szkoła Podchor. Rez.Br.Panc.
	- 16.VI.1943-przenies.do Pułku 6.Panc. "Dz.Lw."
	- 28.VII.43.awans.do stopnia plut.pchor. 1.VIII.1944 - Zarz.Nacz.Wódza L.dz. 1697/Tjn./Pers.-z dnia 2.8.44 -w uznaniu zasług - za czyny bojowe - mianowany podporucznikiem.
Starszeństwo	- 21.VIII.1944.

- * -

Za zgodność wyciągu

Gathered at the day 11.4.1947.

ADJUTANT PUŁKU

STANISŁAW DERA

STANISŁAW DERA

Urodzony dnia 4 września 1910 roku w Strzyżenie pow. Ostrzeszów.

Ojciec - Piotr, matka Józefa z d. Welenga.

Zmarł dnia 10 czerwca 1959 roku w Siedlikowie.

Aby opracować biogram Stanisława Dery - żołnierza Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w czasie II wojny światowej, napotyka się znaczne trudności z powodu braku wymaganych źródeł i materiałów.

Na podstawie przekazanych dokumentów dot. Stanisława Dery przez byłego dyrektora Liceum w Ostrzeszowie Józefa Michlika do Muzeum Regionalnego im. Władysława Głusa w Ostrzeszowie, można częściowo odtworzyć Jego biografię żołnierską.

Istnieje domniemanie, że jako żołnierz rezerwista w stopniu starszego szeregowca, został zmobilizowany do Polskiego Wojska w końcu sierpnia 1939 roku. Brał udział w Kampanii Wrześniowej 1939 roku i został internowany na wschodnich terenach Polski przez wojsko radzieckie. Natomiast brak jest informacji w jakich okolicznościach oraz gdzie przebywał do czasu wyprowadzenia Wojska Polskiego z ZSRR przez gen. Władysława Andersa. Prawdopodobnie dzielił podobny los na bojowym szlaku w walce z Niemcami na Bliskim Wschodzie i we Włoszech, jaki opisałem już przy innych ostrzeszowiakach w części 2 tego tematu.

Według treści oświadczenia wydanego dnia 25 stycznia 1947 roku na okoliczność starań do zwolnienia ze służby w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie, podpisanego obustronnie przez

dowódcę Kompanii Sanitarnej dr Jachacy Jerzego - kapitana lekarza oraz Stanisława Derę wynika, że wstąpił On do służby w wojskowej w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie pod dowództwem brytyjskim już w dniu 25 sierpnia 1942 roku. Był sanitariuszem w 9 Lekkiej Kompanii Sanitarnej /oryginalny dokument w zbiorach Muzeum Regionalnego w Ostrzeszowie/.

Drugim śladem Jego obecności w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie jest legitymacja z dnia 24 kwietnia 1943 roku uprawniająca do noszenia "Odznaki Pamiątkowej 6 Dywizji Lwów" - podpisana przez Dowódcę 6 Lwowskiej Brygady Piechoty płk. dypl. Klemensa Rudnickiego.

Trzecim dowodem jest korespondencja Stanisława Dery przesłana do żony przez Międzynarodowy Czerwony Krzyż w Egipcie /Kair/ drogą przez Genewę w Szwajcarii, nadana do Siedlikowa i datowana 26 lutego 1944 rok.

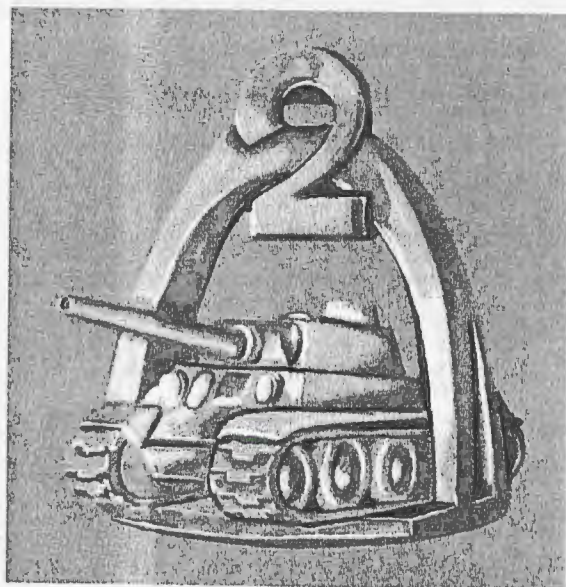
Następnym dowodem jest legitymacja uprawniająca do noszenia Odznaki 2 Warszawskiej Dywizji Pancerniej z dnia 1 grudnia 1946 roku podpisana przez dowódcę Kompanii Sanitarnej dr Jachacy Jerzego.

Odnosząc się do treści książki wydanej przez Interpress /Warszawa 1984 r./ pt. "Wojsko Polskie 1939-1945" autorów : Stanisława Komornickiego, Zygmunta Bieleckiego, Wandy Biłoszewskiej i Adama Joffe - można z dużą dozą pewności poinformować czytelników, że Stanisław Dera brał udział w walkach pościgowych Niemców w zgrupowaniu pod kryptonimem "RUD", dowodzonym przez płk. Rudnickiego na kierunku działań bojowych od rzeki Senio aż do Bolonii, kiedy to polscy żołnierze wkroczyli do tego miasta walcząc na froncie włoskim.

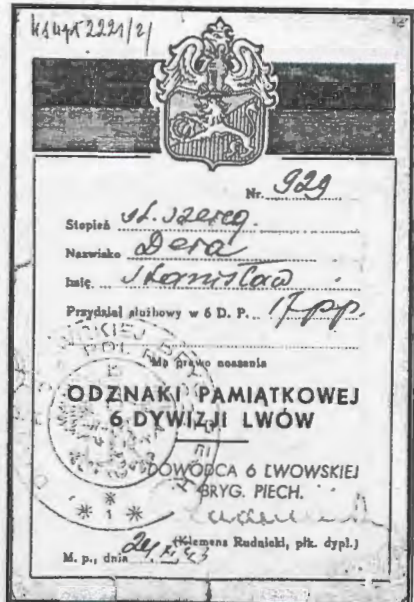
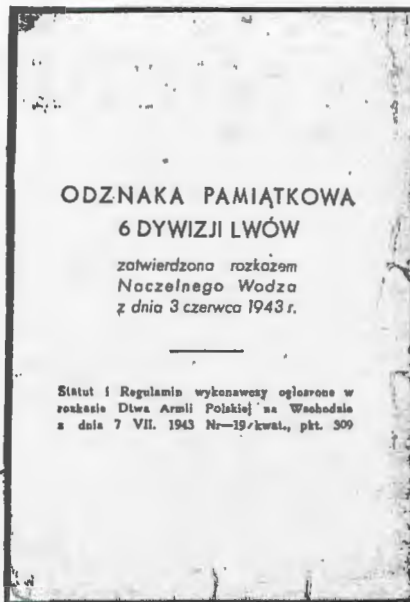
Stanisław Dera awansowany do stopnia kaprała, jako sanitariusz ofiarnie pełnił służbę sanitarną, bowiem w operacji pod

Bolonią poległo 300 żołnierzy oraz 600 było rannych, których opatrywał po odniesionych ranach i kontuzjach.

W czerwcu 1947 roku powrócił do miejsca zamieszkania w Polsce, do Siedlikowa, do żony Heleny z d. Kuczyńska i troje dzieci Marii, Jęka i Stanisława. Jednak do tego czasu trzeba cofnąć się do okoliczności i trudności Jego powrotu. Stanisław Dera po zdobyciu Bolonii przez 2 Korpus Polski i kapitulacji Niemiec we Włoszech w kwietniu 1944 roku, pozostał tam jeszcze pełniąc służbę wartowniczą pod dowództwem brytyjskim. Wtedy poczynił starania o repatriację do Polski, wyczekując na zezwolenie zdemobilizowania i opuszczenia Włoch aż do grudnia 1946 roku. Podczas pobytu we Włoszech przebywał w kilku obozach wojskowych w zależności od pełnionej służby, otrzymując żołd wojskowy wypłacany w dolarach przez oficera gospodarczego 9 Lekkiej Kompanii Sanitarnej J. Chocianowicza, w czasie od maja 1944 r. do maja 1947 r.

Odznaka pamiątkowa
2 Korpusu Polskiego,
w którym walczył
kapral
Stanisław Dera.

Legitymacja upoważniająca starszego szeregowca
Stanisława Derę, do noszenia Odznaki Pamiatkowej
6 Dywizji Lwów.
Podpisana przez Dowódcę 6 Lwowskiej Brygady Piechoty
płk. dypl. Klemensa Rudnickiego

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego im. Władysława Golla
w Ostrzeszowie.

Legitymacja upoważniająca kaprała Stanisława Derę,
do noszenia Odznaki 2 Warszawskiej Dywizji Pancernej,
Podpisana przez Dowódcę 9 Lekkiej Kompanii Sanitarnej
dr Jachacz Jerzego.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego im. Władysława Goluś
w Ostrzeszowie,

Kuzy 2221/61

Comité International de la Croix-Rouge - Genève
Délégation pour le Proche-Orient
LE CAIRE

DEMANDEUR - ENQUIRER - RICHIEDENTE

Nom - Name - Cognome DERA
Prénom - Christian name - Nome Stanisław
9 Sh. El Aziz Osman
Rue - Street - Via
Localité - Locality - Località Cairo-Zamalek
Département - County - Provincia
Pays - Country - Paese Egypt

Message à transmettre - Message - Testo del Messaggio
(25 mots au maximum, nouvelles de caractère strictement personnel et familial) — not over 25 words, family news of strictly personal character — al massimo 25 parole di carattere strettamente personale e familiare).

Wiadomości od Was otrzymakem — bardzo dzie-
kuje, cieszę się z Waszego zdrowia, ja je-
stem zdrow. Zesyłam wszystkim najserdecz-
niejsze pozdrowienia

Stanisław

Date - Data 26. II. 44

DESTINATAIRE - ADDRESSEE - DESTINATARIO

Nom - Name - Cognome DERA
Prénom - Christian name - Nome Helena
Post Schildberg
Rue - Street - Via
Localité - Locality - Località Althütte
Kr. Kempen, Kr. Posen
Province - County - Provincia
Pays - Country - Paese Deutschland-Warthe land

RÉPONSE AU VERSO REPLY OVERLEAF RISPONDA AL VERSO
rière d'écrire très lisiblement. Please write very clearly. Scrivere molto chiaramente.

List przesłany do żony Heleny Dera w Siedlikowie -
od męża Stanisława Derę z Kairu w Egipcie, przez
Międzynarodowy Czerwony Krzyż Delegaturę w Egipcie
poprzez Centralny Komitet MCK w Genewie w Szwajcarii.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego im. Władysława Gollusa
w Ostrzeszowie.

OCHOTNICY PRZYMUSOWYCH ROBÓT W III RZESZY

Wielu ostrzeszowików-których Niemcy w czasie drugiej wojny światowej zmusili do niewolniczej przymusowej pracy w III Rzeszy i wywieźli na tereny zajęte przez wojska alianckie na Zachodzie Europy podczas walk przy końcu wojny i kapitulacji Niemców w latach 1944 - 1945, zostało zmobilizowanych do jednostek wojskowych w Polskich Siłach Zbrojnych Na Zachodzie. Wielu z nich wstąpiło także ochotniczo do Wojska Polskiego.

W poszukiwaniu tych bohaterów natrefiłem na kilkanaście nazwisk, choć było ich znacznie więcej, co wymaga dalszych studyjnych opracowań.

W tym zeszycie podam niektórych biografie szersze lub tylko informacje, bowiem opisy muszą być wierogodne na podstawie jeszcze zachowanych archiwaliów będących w posiadaniu ich rodzin.

CZESŁAW BOROWICZ

Urodzony dnia 18 lutego 1922 roku w Kuźnicy Kackiej -
powiat Ostrów Wlkp.

Ojciec Antoni, matka Stanisława z d. Dzieken.
Zmarł dnia 2 czerwca 1991 roku w Ostrzeszowie.

Biografia Czesława Borowicza napisana na podstawie własnoręcznego życiorysu z dnia 12 stycznia 1979 roku,/: z archiwum Koła Kombatantów w Ostrzeszowie.

W czasie międzywojennym ukończył siedmioklasową Szkołę Powszechną w Ostrzeszowie, w latach 1928-1935. Następnie rozpoczął naukę w zawodzie kupieckim i przetwórstwie soków owocowych w firmie Józefa Kupczyka, kończąc ją w 1939 roku. W tym czasie także ukończył 3-letnią Szkołę Zawodową w Ostrzeszowie.

Kiedy agresor niemiecki zajął Ostrzeszów 1 września 1939 roku, w kilka dni później żandarmeria grupy operacyjnej /"Einsatzgruppe III"/ działającej przy 8 armii niemieckiej, stacjonująca w Ostrzeszowie, dokonała pierwszego aktu terroru. Była to branka zakładników i umieszczenia ich w więzieniu sądowym, a wśród 6-ciu uwięzionych znalazł się powstaniec wielkopolski Antoni Borowicz, ojciec Czesława. Zakładników aresztowano pod pretekstem ręczenia za bezpieczeństwo oddziałów okupacyjnych oraz miejscowych Niemców. Wszyscy zostali rozstrzelani w nocy 12 grudnia 1939 roku w lesie w Winarach koło Kalisza. Czesław Borowicz i całą jego rodzinę wywłaszczono z mieszkania dnia następnego, tj. 13 grudnia, z ulicy św. Mikołaja.

Czesław Borowicza niemiecki Urząd Pracy /Arbeitsamt/ skierował do przymusowej pracy do cegielni odebranej przez Niemców Spółce Polskiej Wodniakowski-Dirska, w której pracował do grudnia 1940 roku.

W styczniu 1941 roku Czesław Borowicza wysłano do pracy na kolei /Bauzug 3602 w Skalmierzycach/ do budowy torów kolejowych na trasie Skalmierzyce - Ostrów Wlkp.

W 1943 roku został wywieziony na przymusowe roboty w głąb Rzeszy, pracując w różnych miejscowościach przy naprawie uszkodzonych torów kolejowych. W marcu 1944 roku - Czesław Borowicz został wywieziony do Francji do budowy torów.

W maju 1944 roku przedostał się do oddziałów partyzanckich we Francji, stacjonujących w okolicach Reims, w północno-wschodniej Francji. Brał czynny udział w akcjach partyzanckich, prowadzeniu sabotażu oraz rozbijaniu posterunków niemieckich, przygotowując tereny do inwazji wojsk alianckich w sierpniu 1944 roku z udziałem Polskich Sił Zbrojnych Na Zachodzie - 1 Dywizji Pancerniej dowodzonej przez gen. Stanisława Maczka.

Po wkroczeniu Armii Amerykańskiej do Reims, Czesław Borowicz ochotniczo zgłosił się do Polskiej 1 Dywizji Pancerniej. Przeszedł intensywne szkolenie jako kierownik jednostek pancernych. Dnia 11 listopada 1944 roku otrzymał przydział do 9 Pułku Pancernego Ułanów Małopolskich, o bogatej tradycji wojskowej. Był to pułk kawalerii powstały w okresie walk niepodległościowych 1918-1920 roku, w czasie lat międzywojennych szkolący żołnierzy polskich na Wschodzie Polski w Trembowli.

W czasie wojny obronnej 1939 roku pułk został skierowany do Armii Poznań, z zadaniem osłony Poznania od wschodu. Później pułk walczył pod Łęczycą, Uniejowem, Czorkowem, włączony do Wielkiej Polskiej Brygady Kawalerii. Dnia 17 września 1939 roku pułk sforsował Bzurę i przedarł się do Puszczy Kampinowskiej i dotarł do Warszawy.

Po kapitulacji Warszawy, dowódca pułku major Tomaszewski polecił żołnierzom dokonanie prób ucieczki z Polski, wyznaczając zbiórkę pułku we Francji.

Dnia 18 lipca 1940 roku zebrani we Francji żołnierze 9 Pułku Ułanów Małopolskich zostali ewakuowani do Wielkiej Brytanii.

Historyczną datą dla Pułku był dzień 8 stycznia 1944 r., kiedy to Naczelnny Wódz gen.Sosnkowski rozkazem L.dz.19/ONW/44, przywrócił Pułkowi barwy pułku i nazwę / Pułk Ułanów Małopolskich, w którym walczył Czesław Borowicz od 11 listopada 1944 r. Brał udział w walkach o wyzwolenie Belgii, Holandii oraz Zachodnich Niemiec. Po kapitulacji Niemiec pełnił służbę wartowniczą do końca 194⁵/₆ roku.

Czesław Borowicz utrzymywał stały kontakt z matką Stanisławą zamieszkałą w Ostrzeszowie drogą wymiany korespondencji. Kiedy ta została przerwana, Stanisława Borowicz zwróciła się listownie do Niemieckiej Dyrekcji Kolei w Poznaniu z prośbą o podanie przyczyny. Na taką okoliczność otrzymała pismną odpowiedź, którą w przetłumaczeniu z niemieckiego na język polski w kserokopii z oryginału przedstawiam.

Tłumaczenie z języka niemieckiego.

-o-

Niemiecka Kolej Państwowa - Dyrekcja Okręgowa w Poznaniu.

(adres itd podano ówczesnym nazewnictwem niemieckim) ---

Nasz znak: 2 P.28 Plđ. ----- Poznań, dn.01.11.1944. ---

Obywatelka Stanisława B o r o w i t z -----

Ostrzeszów, powiat Kępno, ul.Verbindungsweg 2. -----

--- Dot.- Wasze pismo z dnia 30.10.1944. -----

- Od kierownika budowy torów odcinka 3602 do tej pory po-
wiadomiono nas, że przy cofaniu się z Francji pewna ilość
jego robotników odmówiła posłuszeństwa i przeszła po stro-
nę francuskiego Ruchu Oporu. Jeżeli Wasz syn od 14.08.44 -
już nie pisał, musimy przyjąć, że znajduje się on wśród de-
zerterów. Z tego powodu nie możemy powiedzieć, czy jeszcze
żyje. Wszystkie terazniejsze i późniejsze skutki jego po-
stępowania musi sobie samemu przypisać. -----

(podpisał) Dr.Autenrieth. -----

uwierzytelnik: (-)nieczytelny, st.insp.Koleji Państwowych.-

-o-

Nr repertorium 140 19 15 r.

Zaswiadczam zgodność powyższego tłumaczenia
z okazanym mi pierwowzorem - odpisem w języku
niemieckim - persim
.....

Pobrano opłatę w kwocie 50,- zł

Mon. Polski Nr

Zabrze, data 13.11 19 48

Smj

TŁUMACZ PRZYSŁUGI

jęz. bułgarskiego i niemieckiego

NIKOLAJEW MICHAŁ

Zabrze, ul. Wolności 287

tel. 71-17-27

Ze zbiorów Marka Borowicza.

Kserokopia odpowiedzi Niemieckiej Kolei Państwowej - Dyrekcji
Okręgowej w Poznaniu-adresowanej do Stanisławy Borowicz w
Ostrzeszowie, na okoliczność dezercji syna Czesława do
partyzantki francuskiej.

Pełniąc służbę wartowniczą pod koniec 1945 roku na terenach Zachodnich Niemiec okupowanych przez Wielką Brytanię-pisał pamiętnik, w treści którego podał warunki użycia broni w czasie służby wartowniczej.

Który warunki użycia Broni

- 1) *W razie napadu lub poważnego zagrożenia
napadem, względnie napotkaniu na szynach oporu
celem odparcia napadu, lub przeciwności oporu*
- 2) *W razie nieusłuchania wezwania do natychmiastowego
złożenia broni lub niepotrzebnych narzędzi przedmiotów*
- 3) *Celem wymuszenia sobie sobie należytego posłuszeństwa,
jeżeli aresztowany, przetrzymywany, więziony,
jennie ucieka pomimo wezwania do zatrzymania
się po jednorazowym ostrzeżeniu stoj.*
- 4) *Dla zatrzymania osoby która po trzy krótkim wezwaniu
(stój) i po zagrożeniu użycia broni nie kładzie się*

Ze zbiorów Merka Borowicza.

Kserokopie z oryginału zapisu dot. użycia broni podczas
pełnienia służby wartowniczej.

Na początku 1946 roku Czesław Borowicz został skierowany do Szkocji, nadal pełniąc służbę w Polskich Siłach Zbrojnych Na Zachodzie.

W zbiorach Marka Borowicza - wiele fotografii z tamtego okresu na odwrocie są opisane pod datami 15.02.1946 oraz 23.02.1946.

Wybrałem zdjęcie zrobione w Szkocji i datowane 15 luty 1946 r., które poniżej przedstawiam.

W pierwszym rzędzie - trzeci od lewej stoi Czesław Borowicz.

9 Pułk Ułanów
Małopolskich

Szkocja

Nr. 2890

Legitymacja

Ulan Borowicz Czesław

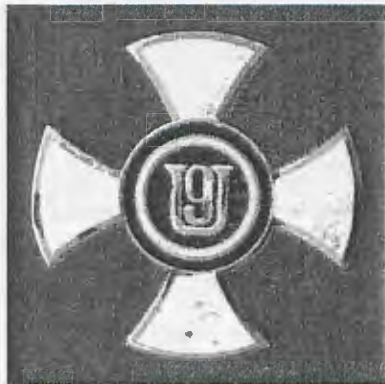
upoważniony jest do noszenia
odznaki pamiątkowej 9 Pułku
Ułanów Małopolskich nadanej
rozkazem dz. Nr. 201/46
dnia 31. sierpnia 1946

Dca Pułku

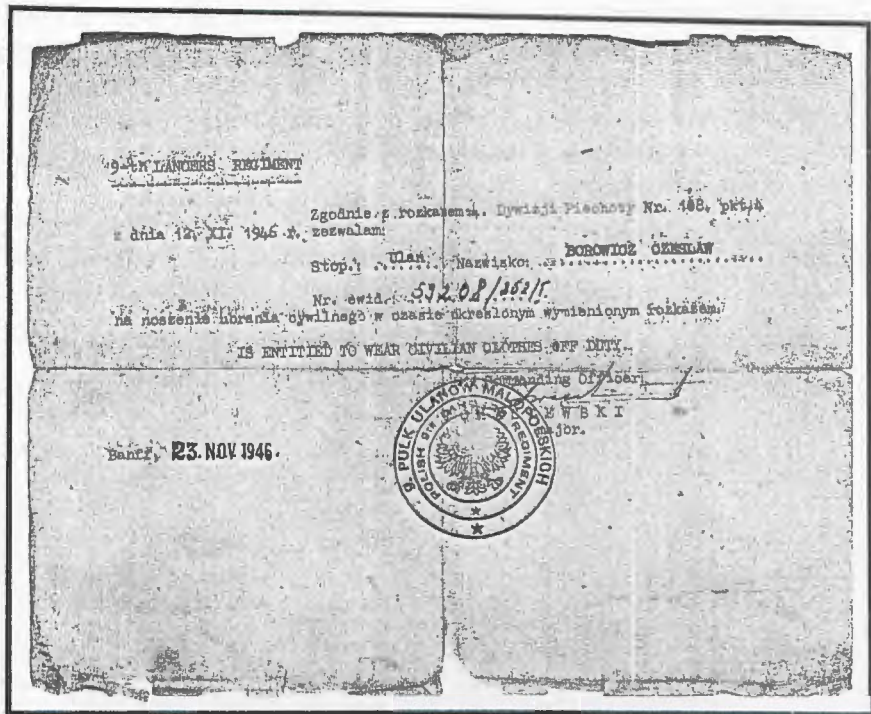
Tomaszewski
Tomaszewski, m. j.

Ze zbiorów Marka Borowicza.

Legitymacja Nr 2890 Czesława Borowicza wydana w Szkocji
dnia 31 sierpnia 1946 roku przez dowódcę 9 Pułku Ułanów
Małopolskich majora Tomaszewskiego - upoważniająca do
noszenia Odznaki Pamiątkowej.

Reprodukcja z oryginału
Odznaki Pamiątkowej. Oramowanie
krzyża srebrne. Krzyż i środek
z emalii białej i czerwonej.
Inicjały "U i P" - srebrne.
Szerokość i wysokość ramion
krzyża odznaki - około 6 cm.

Ze zbiorów Marka Borowicza.

Zezwolenie dowódcy 9 Pułku Ułanów Małopolskich
majora Towaszelewskiego, wydane 23 listopada 1946 roku
w Szkocji, dotyczące noszenia przez Czesława Borowicza
ubrania cywilnego w okolicznościach określonych
w specjalnym rozkazie.

Każdy walczący żołnierz w Polskich Siłach Zbrojnych Na Zachodzie podczas II wojny światowej, otrzymywał żołd w różnych wysokościach w zależności od rodzaju broni i przynależności wojskowej. Żołdy wypłacane były przez oficerów gospodarczych oraz wpisywane do książeczek żołdu. W treści były dwujęzyczne /polski i angielski/, lub tylko w języku angielskim. Na okładkach książeczek drukowano instrukcje dla żołnierzy. Wypłaty dokonywane były za okresy tygodniowe lub dziesięciodniowe, także okolicznościowe, w wysokości kilku dolarów, przeważnie czterech do sześciu i kwitowane przez odbiorców albo podpisywane przez płatników.

SOLDIER'S PAY BOOK (ACTIVE SERVICE)	
ARMY BOOK 64 (PART II)	
Army Number.....	59208
Surname (block letters).....	BOROWICZ
Christian Names in full.....	CZESEAW
Regiment or Corps.....	
Regimental Paymaster.....	
(TITLE OF UNIT MUST NOT BE ENTERED.)	
Instructions to Soldier:	
1. You will produce this book whenever you require an advance of cash on account, or when instructed to do so.	
2. You will give a receipt, on the acquittance roll of the Officer paying you, for all cash advances made to you. The Officer making the payment will sign the corresponding entry in this book on the page for cash payments.	
3. You will make no entries in this book, except to sign your name and enter your Army number on pages 7, 9, 11 and 13.	
4. Should you lose your book you will at once report the loss to your Commanding Officer, when a new book will be issued to you, but it must be understood that no pay can be issued in respect of the period before the date on which you report your loss, until your balance has been ascertained from the Paymaster.	
5. The tables of Rates of Pay, Qualifying Allowments and Contributory Allowments, previously shown on pages 1, 2 and 3 of A.B. 64 (Part II), are now contained in a separate leaflet (Army Book 64, Pay and Allowment Table), a copy of which should be in the possession of every soldier.	

Ze zbiorów ~~Marka~~ Borowicza.

Okładka żołnierskiej książeczki uposażeń
Czesława Borowicza - drukowana w języku
angielskim.

Żołnierska książka uposażeń (Służba czynna)

Książeczka Wojskowa 64 (część II)

Numer jednostki wojskowej.....59208
Nazwisko.....Borowicz
Imię.....Czesław

Pułk lub korpus.....
Płatnik pułku.....

(NIE NALEŻY WPISYWAĆ NAZWY JEDNOSTKI)

Instrukcje dla żołnierza

1. Niniejszą książeczkę należy okazać każdorazowo w przypadku ubiegania się o wypłacenie zaliczki w gotówce na konto, lub na stosowne polecenie.
2. Wszystkie otrzymane zaliczki należy pokwitować w rejestrze oficera wypłacającego zaliczkę. Oficer wypłacający podpisuje odpowiednią pozycję w niniejszej książce, na stronie dotyczącej płatności gotówkowych.
3. Nie należy dokonywać żadnych wpisów w niniejszej książce, z wyjątkiem złożenia podpisu i wpisania numeru jednostki wojskowej na stronach 7, 9, 11 i 13.
4. W przypadku utraty książki należy niezwłocznie zgłosić ten fakt oficerowi dowodzącemu, jeśli wydana ma być nowa książka. Należy jednakże uwzględnić fakt, że żadna płatność dotycząca okresu przed zgłoszeniem utraty książki, nie będzie dokonywana dopóki płatnik nie ustali bilansu.
5. Tabele stawek płatności, należnych i dodatkowych przydziałów, uprzednio umieszczane na stronie 1,2 i 3 książeczki wojskowej 64 (część II) zawarte są obecnie w oddzielnej broszurze (Książeczka Wojskowa 64, Tabela Płatności i Przydziałów), której egzemplarz powinien znajdować się w posiadaniu każdego żołnierza.

Tłumaczenie na język polski treści książeczki żołdowej
Czesława Borowicza / ze strony nr 42 /.

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

PREZYDENT
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ
LUDOWEJ

nadał

LEGITYMACJA

Nr 23-90-6 PSZ

Ob. BOROWICZ

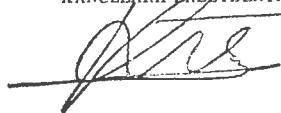
Czesław s. Antoniego

KRZYŻ CZYNU BOJOWEGO
POLSKICH SIŁ ZBROJNYCH
NA ZACHODZIE

WARSZAWA

SZEF
KANCELARIU PREZYDENTA

dnia 9 maja 1990 r.

Ze zbiorów Marka Borowicza.

Legitymacja Czesława Borowicza dotycząca nadania przez
Prezydenta Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej Wojciecha
Jaruzelskiego - odznaczenia "Krzyża Czynu Bojowego
Polskich Sił Zbrojnych Na Zachodzie" z dnia 9.05.1990 r.

W styczniu 1947 roku Czesław Borowicz przeniesiono do Szkocji w Wielkiej Brytanii. Tam poczynił sterania o zdemobilizowanie z wojska i powrót do Polski. Do Ojczyzny - do Ostrzeszowa powrócił dnia 26 stycznia 1947 roku.

Od marca 1947 roku rozpoczął pracę w Rejonie Dróg Publicznych w Ostrzeszowie jako pracownik biurowy. Od grudnia 1948 roku w Państwowej Centrali Handlowej w Ostrowie Wlkp - Filia Ostrzeszów, jako magazynier hurtowni. Od czerwca 1950 roku rozpoczął pracę w Powszechnej Spółdzielni Spożyców "Społem" w Ostrzeszowie, a w lipcu tegoż roku powierzono mu stanowisko najpierw magazyniera, później kierownika Wytwórni Wód Gazowanych i Rozlewni Piwa, do czasu przejścia na emeryturę w 1979 roku.

Według zachowanej książeczki wojskowej wydanej przez Wojskową Komendę Rejonową w Ostrowie Wlkp. dnia 26 marca 1949 roku, będącej w posiadaniu syna Marka Borowicza, możemy uzupełnić informacje dot. uczestnictwa Czesława Borowicza w Polskich Siłach Zbrojnych Na Zachodzie, gdzie udokumentowano, że :

- rodzaj broni - broń pancerna,
- stopień wojskowy - szeregowiec,
- nazwa specjalności wojskowej - obsługa czołgów średnich,
- funkcja wojskowa - kierowca mechanik,
- w służbie wojskowej - kierowca czołgu.

Od dnia 7 marca 1979 roku wstąpił do Związku Bojowników o Wolność i Demokrację Koła Miejsko-Gminnego w Ostrzeszowie. W tym czasie otrzymał wiele odznaczeń państwowych i resortowych, w tym : Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Zwycięstwa i Wolności, Krzyż Czynu Bojowego Polskich Sił Zbrojnych Na Zachodzie.

EDMUND CUDNIEWICZ

Urodzony dnia 21 października 1905 roku w Ioznaniu.

Ojciec Karol, matka Michalina z d. Dukiewicz.

W 1937 roku - w czasie kryzysu gospodarczego w Polsce, nie mając pracy, Edmund Cudniewicz wyemigrował z Ostrzeszowa w poszukiwaniu pracy we Francji. Podjął pracę w rolnictwie.

W czasie drugiej wojny światowej został skierowany do przymusowej pracy w różnych majątkach ziemskich w okupowanej przez Niemców Francji.

Dnia 2 grudnia 1944 roku podczas inwazji wojsk alianckich na Francję, wstąpił w szeregi Polskich Sił Zbrojnych Na Zachodzie. Wtedy został skierowany na teren Włoch do Polskiej Armii dowodzonej przez gen. Władysława Andersa, z przydziałem do 2 Korpusu, 3 Batalionu, 3 Kompanii Piechoty.

Uczestniczył w walkach wyzwolńczych toczonych z Niemcami na szlaku bojowym Toronto - Ancona - Santa-Felice - Weula-Maria - Monte Cassino, aż do Bolonii.

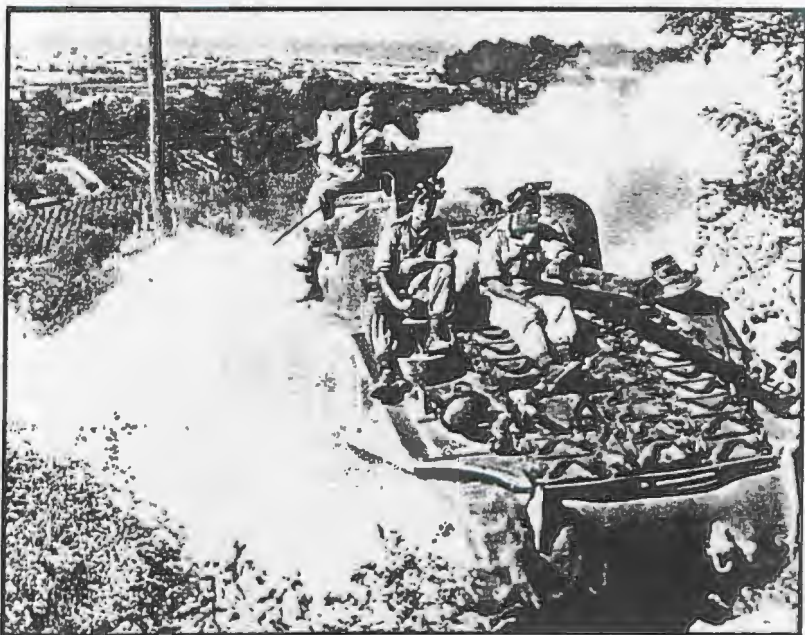
W czasie walk z wrogiem, był dwukrotnie ranny i leczony w włoskich szpitalach. W wyniku odniesionych ran został inwalidą wojennym z powodu znacznego uszkodzenia wzroku.

Po kapitulacji Niemiec, w 1946 roku powrócił do Polski - do Ostrzeszowa. Podjął pracę w Zarządzie Miejskim jako robotnik, w czasie 1948 do 1950 roku. Następnie pracował jako murarz w Ostrowie Wlkp. w latach 1950-1958.

Ze względu na bardzo zły stan zdrowia w następstwie odniesionych ran w czasie drugiej wojny światowej, w 1958 roku prze-

szedł na stałą rentę inwalidzką - inwalidy wojennego II grupy.
Zmarł dnia 9 marca 1983 roku w Ostrzeszowie.

Za waleczność był kilkakrotnie odznaczany medalami woj-
skowymi w czasie walk we Włoszech oraz w powojennym okresie po
powrocie do Ojczyzny /brak szczegółowych informacji/.
Był członkiem zwyczajnym Związku Inwalidów Wojennych oraz
Związku Bojowników o Wolność i Demokrację Kół Miejsko-Gminnych
w Ostrzeszowie.

Ze zbiorów Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w
Ostrzeszowie im.Stanisława Czernika.

Walki piechoty polskiej 2 Korpusu Polskiego we Włoszech,
w którym walczył Edmund Cudniewicz, były wspierane przez
oddziały pancerne tegoż Korpusu.

CZESŁAW GUŹDZIOL

CZESŁAW GUZDZIOŁ

Urodzony dnia 4 lipca 1925 roku w Ostrzeszowie.

Ojciec Jan, matka Barbara z d. Sobczak.

Wykształcenie średnie - zawód : pracownik umysłowy.

W czasie okupacji hitlerowskiej został wysiedlony z Ostrzeszowa i wywieziony dnia 2 lutego 1940 roku na przymusowe roboty w III Rzeszy Niemieckiej do Westfalii.

W 1942 roku, za ucieczkę z robót, został aresztowany i więziony przez gestapo w Zbąszyniu, Poznaniu i Munster, po czym skierowany do pracy na dawne miejsce. w Westfalii.

W 1944 roku ponownie zbiegł, tym razem do Ostrzeszowa, gdzie się ukrywał przed Niemcami. Zdekonspirowany przez policję niemiecką, został wywieziony do obozu karnego w Oberlagem, skąd udało mu się zbiec. Przedostał się do Dunburga, ukrywając się w rodzinach polskiego pochodzenia - Kulochów, później Sobczaków. Ze ich pomocą przedostał się do Holandii, do miasta Breda, w którym w miejscowych koszarach stacjonowała już polska jednostka wojskowa 1 Dywizji gen. Stanisława Maczka. Była to 3 Brygada Zmotoryzowana z 2 Kompanii. Wtedy ochotniczo wstąpił do polskiego wojska w wieku 17 lat. Został przeszkolony w obsłudze wozu pancernego w zakresie obsługi dział, karabinu maszynowego, a także kierowcy pojazdów mechanicznych. Po ukończeniu przeszkolenia w trybie przyspieszonym, został skierowany do działań frontowych.

Walczył na terenach północnej Holandii. Brał udział w forsowaniu rzek Mozy i Reny oraz w bitwach na terenach północno-zachodnich Niemiec.

Po kapitulacji Niemców po walkach w Wilhelmsheven, w drugiej dekadzie maja 1945 roku, był skierowany do służby wertowniczej,

zabezpieczając obiekty wojskowe i cywilne na terenach zajętych przez aliantów w zachodniej części okupowanych Niemiec.

Dnia 28 listopada 1945 roku został zdemobilizowany z wojska na własną prośbę i powrócił do ~~do~~ Polski - do Ostrzeszowa.

Dnia 25 kwietnia 1946 roku został powołany do wojska polskiego w kraju, do 1 Warszawskiego Pułku Saperów we Włocławku. Brał udział w rozmienianiu Warszawy i Wału Pomorskiego, pozostałych po walkach z Niemcami z Polskim Wojskiem wyzwalającym Ojczyznę razem z wojskami radzieckimi.

W 1947 roku został przeniesiony do rezerwy i zakończył służbę wojskową.

W latach 1947 do 1981, do czasu przejścia na emeryturę, pracował w różnych instytucjach i przedsiębiorstwach, m.in.: w Radach Narodowych w Kępnie i Ostrzeszowie, w przedsiębiorstwach handlowych w Międzyborzu i Sycowie oraz Banku w Sycowie.

Do Związku Bojowników o Wolność i Demokrację wstąpił dnia 14 października 1981 roku, w Kole Miejsko-Gminnym w Ostrzeszowie, przemianowanym później na Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych.

Dnia 21 listopada 1982 roku wszedł w skład Zarządu Koła, przyjmując na krótko funkcję skarbnika.

W latach 1993 do 2002 został wybrany na wiceprezesa Koła, a od drugiej połowy 2002 roku do chwili zgonu dnia 20 sierpnia 2003 roku sprawował funkcję prezesa Koła.

ALOJZY LEWEK

Urodzony dnia 30 maja 1909 roku w Myślniewie, pow. Ostrzeszów.

Ojciec Józef, matka Nepomucyna z d. Ionitka.

Zmarł dnia 5 lutego 1994 roku w Olszynie.

Służbę wojskową odbył od 29 października 1930 roku do 14 września 1932 roku, powołany do 70 Pułku Piechoty w Ileszewie z przydziałem do Korpusu Ochrony Pogranicza /KOP/.

Dnia 2 sierpnia 1939 roku został zmobilizowany do Ostrzeszowskiego Batalionu Obrony Narodowej i wcielony do zwiału. W czasie wojny obronnej 1939 roku walczył na szlaku bojowym Kuźnica Myślniewska - Warta - Łęczysca. W bitwie nad Bzurą dnia 14 września 1939 roku dostał się do niewoli niemieckiej. Był osadzony w Stalagu XII A w Zgorzelcu, później Stalagu XII B w Lęburgu.

Dnia 10 grudnia 1944 roku po udanej ucieczce z obozu jenieckiego, przedostał się na teren Francji. Tam nawiązał kontakt z partyzantką francuską i walczył w jej szeregach, co ułatwiło mu przedostanie się do Włoch.

Dnia 3 kwietnia 1945 roku został wcielony do 2 Korpusu Polskich Sił Zbrojnych Na Zachodzie. Brał udział w walkach pod Monte Cassino, w wyzwoleniu Bolonii. Ciężko ranny dnia 5 września w wypadku samochodowym /złamane prawe ramię, lewy obojczyk, ręknięte 3 obręcze kręgosłupa/. Leczył się w szpitalu wojskowym w Casale we Włoszech. Po wyleczeniu ran - dnia 24 grudnia 1945 roku powrócił do Polski, do domu w Olszynie. Na skutek odniesionych obrażeń podczas działań wojennych, został uznany za inwalidę wojennego z uszczerbkiem zdrowia 52 %.

JERZY ŁUKASIEWICZ

JERZY ŁUKASIEWICZ

Urodzony dnia 26 listopada 1923 roku w Ostrzeszowie.

Syn Stanisława i matki Heleny z d. Majewska.

Do 1939 roku ukończył trzy klasy gimnazjum ks.ks. Salezjanów w Ostrzeszowie, promowany do klasy czwartej. Naukę przerwał agresja Niemiec na Polskę dnia 1 września 1939 roku.

W ramach powszechnie stosowanej bezpośredniej eksterminacji Polaków poprzez wywóz do Rzeszy na tzw. roboty przymusowe, Jerzy Łukasiewicz został wywieziony w pierwszym zbiorowym transporcie młodzieży w grupie czterdziestu Polaków na początku 1940 roku, do Zachodniej Bawarii blisko granicy szwajcarskiej. Pracował w różnych przedsiębiorstwach przemysłowych, a także w gospodarstwach rolnych.

Będąc na robotach przymusowych nawiązał kontakt ze swoim ojcem Stanisławem, który od lipca 1940 roku do 23 sierpnia 1947 roku służył w Polskich Siłach Zbrojnych Na Zachodzie, będąc pod koniec wojny na terenach Anglii.

Kiedy wojska amerykańskie walczące w sprzymierzalickim wyperły Niemców z Bawarii - Jerzy Łukasiewicz udał się do Anglii, spotkał się z ojcem Stanisławem i siostrą Mirosławą. Wtedy wstąpił do Polskiego Wojska dowodzonego przez gen. Stanisława Maczka. Został skierowany na tereny Alzacji w północno-wschodniej Francji, między Wogezami a Renem koło Strasburga. Tam pełnił służbę wartowniczą w Amerykańskiej Strefie Okupacyjnej do dnia 23 sierpnia 1947 roku. Powrócił do Anglii. W ramach repatriacji do Polski, zwolniony ze służby w Zjednoczonym Królestwie, powrócił do Ojczyzny razem z ojcem i siostrą w dniu 1 września 1947 roku.

Po powrocie do Polski ukończył szkołę średnią oraz Politechnikę Gdańską. Brak informacji gdzie pracował i czy jeszcze żyje.

HENRYK STEMPIEWICZ

HENRYK S T E M P N I E W I C Z

Urodzony dnia 14 lipca 1922 roku w Ostrzeszowie.

Ojciec Władysław, matka Zofia z d. Beringer.

Zmarł dnia 17 lipca 1981 roku w wieku 59 lat.

Do 1939 roku ukończył czteroklasowe gimnazjum ks.ks.Salezjanów w Ostrzeszowie, promowany do liceum tego zakładu.

W czasie okupacji hitlerowskiej na początku 1940 roku był w grupie czterdziestu młodych Polaków wywiezionych na przymusowe roboty do Rzeszy. Dzielił losy w Niemczech w Bawarii razem z Jerzym Łukasiewiczem, opisanym już na stronie 53 tego zeszytu. Był w Polskich Siłach Zbrojnych Na Zachodzie pełniąc służbę wartowniczą w Amerykańskiej Strefie Okupacyjnej do sierpnia 1947 roku. Po Polski powrócił 1 września 1947 r. Pracował w Ostrowie Wlkp., początkowo w Powszechnym Domie Towarowym, później w gastronomii ostrowskiej jako pracownik administracyjny. W tym czasie ukończył Liceum dla pracujących w Ostrowie Wlkp. Po kilku latach przeniósł się do Ostrzeszowa, podjął pracę w administracji Powszechnej Spółdzielni Spożyców "Społem", do czasu przejścia na rentę inwalidzką,

Ze zbiorów
Jana Marka
Cieplike

Henryk Stempniewicz /drugi od lewej/ w czasie pełnienia służby wartowniczej jako żołnierz w Polskich Siłach Zbrojnych Na Zachodzie.

Ze zbiorów Władysława Grafa

MAPKA NIEMIEC PO DRUGIEJ WOJNIE ŚWIATOWEJ - ROK 1945

Mapka Niemiec obrazująca wytyczone strefy okupacyjne oraz częściowo Austrii, po zakończeniu drugiej wojny światowej w 1945 roku.

Strefy : Brytyjskie : północno-zachodnia część Niemiec.

Francuskie : /najmniejsza/ zachodnio-środkowa część Niemiec.

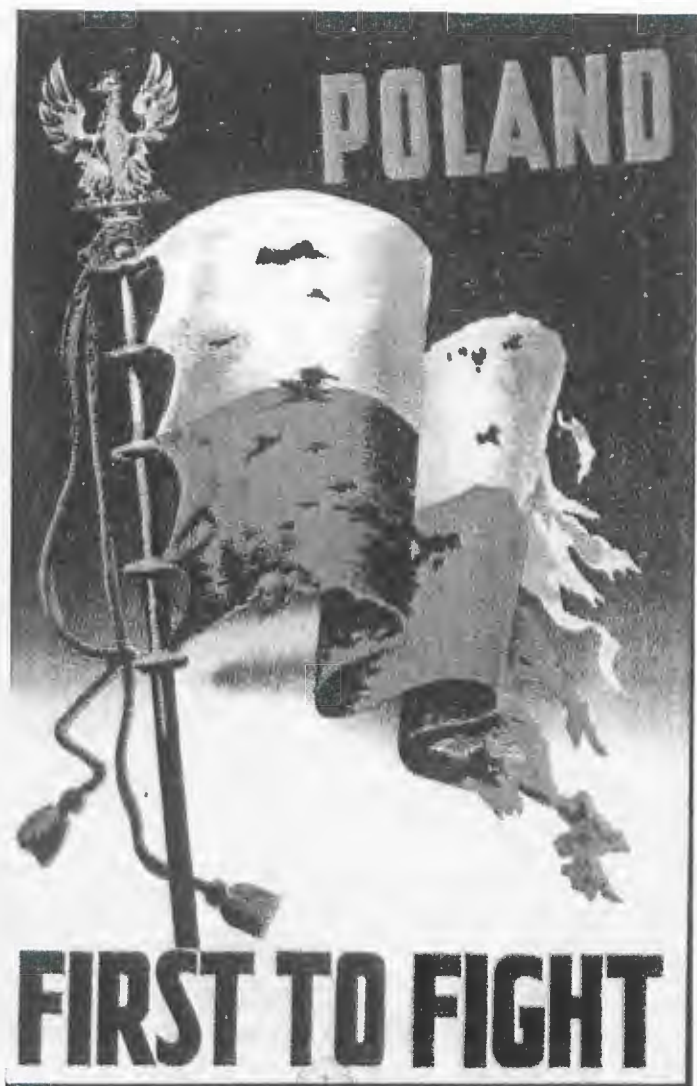
Amerykańska : środkowa i południowa część Niemiec oraz północna część Austrii.

Radziecka : środkowo-wschodnia część Niemiec.

LEGENDA

 granice państwa niemieckiego

- - - - granice stref okupacyjnych Niemiec i Austrii.

Z archiwum Władysława Grafa

Barwny plakat Merka Żuławskiego, który ukazał się już w 1939 roku we Francji. Był wielokrotnie reprodukowany do końca wojny w różnych krajach, dla jednostek wojskowych walczących w Polskich Siłach Zbrojnych na zachodzie. Format : 41 x 28 cm. Napis w tłumaczeniu z języka angielskiego : "Polska pierwsza do walki". W 1943 roku pojawił się nawet na znaczku pocztowym wydanym w Stanach Zjednoczonych.

ZAKOŃCZENIE

Zamiast zakończenia - zapowiedź czwartej części tematu "W Polskich Siłach Zbrojnych Na Zachodzie", publikowanego na łamach cyklu "Zeszyty Ostrzeszowskie". To za przyczyną zebrania wiele materiałów, których nie można nie podość do wiadomości czytelników, w temacie dotychczas zbyt mało opisanych w publikacjach dotyczących Ziemi Ostrzeszowskiej.

Autor

NOTA TKI

91

Z CYKLU: ZESZYTY OSTRZESZOWSKIE

2006